

ECONOMIA BAZATĂ PE CUNOȘTINȚE – FACTORUL PRINCIPAL AL SCHIMBĂRII ÎN CONTEXTUL REVOLUȚIEI CUNOȘTINȚELOR ȘI INFLUENȚA ACESTEIA ÎN EVOLUȚIA TRANSPORTULUI

Autor: Manoli Eugeniu;
Cond. Științific: doc. în economie T. Alcaz

Universitatea Tehnică a Moldovei

Abstract: În această lucrare este abordată semnificația și influența cunoștințelor în economia din prezent și viitor. Transformarea economiei de piață dominată de necesitatea în resurse fizice într-o economie nouă - economia bazată pe cunoștințele, unde bogăția și puterea vor decurge predominant din resursele intelectuale intangibile, din capitalul de cunoștințe. În acest context am descris principiile și particularitățile care deosebesc noua economie de precedentă. Am efectuat o caracteristică generală a economiei bazate pe cunoștințe și am descris care sunt urmările acestor schimbări în diferite ramuri ale economiei și în special am descris schimbările care se pot petrece în ramura Transportului. La încheiere am încercat să ofer sugestii generale în ceea ce privește integrarea acestei ramuri în economia nouă.

Cuvinte cheie: economia bazată pe cunoștințe, active intangibile, capital de cunoștințe, principii noi, integrare.

Deși este o strânsă conexiune între revoluția informațională și revoluția cunoștințelor, ultima diferă din punct de vedere al sferei de cuprindere, al naturii și finalității.

Prin revoluția cunoștințelor se înțelege schimbarea fundamentală de la economia bazată predominant pe resurse fizice la economia bazată pe cunoștințe. În ultimele decenii s-a sesizat și luat în considerare creșterea importanței economice a tehnologiilor, informațiilor, proceselor economice, capitalului uman, capacităților și competențelor organizației – factori organici, numitorul comun al caror îl reprezintă cunoștințele. Ele constituie modalitățile de individualizare și operaționalizare a acestora.

Din cele mai vechi timpuri, bogăția și puterea erau asociate posesiei resurselor fizice. Astfel necesitatea de cunoștințe era limitată. Revoluția industrială din secolele trecute s-a bazat predominant pe puterea aburului, forța fizică a omului și capitalului bănesc.

Pe viitor se prefigurează o situație sensibil diferită. Bogăția și puterea în secolul XXI vor decurge cu prioritate din resursele intelectuale intangibile, din capitalul de cunoștințe.

Revoluția cunoștințelor constă deci tocmai în această trecere de la economia dominată de resurse fizice, tangibile, la economia dominată de cunoștințe. Procesul este deosebit de pătrunzător și profund, generând schimbări de esență în toate componentele activităților economice, analoge cu cele produse de revoluția industrială.

În prezent ne aflăm în primele faze ale revoluției cunoștințelor. Produsele și serviciile sunt din punct de vedere al cunoștințelor mai intensive. Datorită acestui fapt, și delimitarea dintre produse și servicii devine din ce în ce mai dificilă. Cunoștințele tind să devină caracteristica principală a activităților, mai mult decât produsele sau serviciile rezultate.

Rezultatul revoluției cunoștințelor îl constituie economia bazată pe cunoștințe. Recent, un cunoscut specialist în domeniu, Jerry Useem, a formulat un set de principii ale economiei bazate pe cunoștințe:

- Valoarea organizațiilor este determinată în principal de valoarea activelor intangibile (mucitorii care se bazează pe cunoștințele, ideile, informațiile posedate de aceștia și de organizație);
- Importanța și impactul distanțelor geografice asupra amplasării și derulării afacerilor este nesemnificativ;
- Perioadele de timp necesare inovării și penetrării inovației se comprimă considerabil;
- Persoanele posesori de cunoștințe devin valoarea cea mai mare a unei țări și/sau organizații;
- Accelerarea dezvoltării și creșterii economice prin utilizarea rețelelor;
- Valoarea produselor crește exponențial cu valoarea segmentului de piață ocupat. Tradițional, cu cât un produs este mai rar cu atât mai mare este și valoarea sa. În prezent putem urmări anumite domenii sau produse și se observă o situație contrară. Odată cu dezvoltarea rețelelor crește și cererea produselor care permit conectarea la aceste rețele și lucrul în ele. Astfel de produse sunt faxul, telefonul, radio-ul, televizorul, computerul, etc;

- Cumpărătorii dobândesc o putere și utilitate mai mare, iar vânzătorii, noi oportunități. Posibilitatea cumpărătorilor de a obține rapid, folosind un soft inteligent, informația privitoare la cele mai bune produse, cele mai mici prețuri, cel mai bun raport preț-calitate ale produselor le conferă acestora o capacitate ridicată de a alege și obține rapid produsul sau serviciul dorit. Se echilibrează cererea cu oferta;

- Tranzacționarea produselor și serviciilor devine din ce în ce mai personalizată;

- Disponibilitatea oricărui produs pretutindeni. În condițiile accesului rapid la informația privind produsele, prăpastia sau distanța mare care separă adesea dorința de a cumpăra de posibilitatea efectivă de a o face, se reduce substanțial, tinzând să ajungă la numeroase produse la 0. Explicația acestei evoluții constă în posibilitatea comandării instantanee prin comerț electronic a produselor și livrarea lor. Situația tinde să devină similară cu utilizarea software-ului, audierea muzicii, imaginilor video, fotografiilor, etc comandate și descărcate prin intermediul rețelei globale.

Desigur, unele din aceste principii sunt încă sub semne de întrebare, probabil că unele nu-și vor dovedi – parțial sau integral – viabilitatea în procesul dezvoltării economiei bazate pe cunoștințe, și desigur vor apărea și alte principii. Aceasta însă nu scade utilitatea lor actuală, ce rezidă în oferirea unui ansamblu coerent de elemente esențiale privitoare la funcționarea economiei și organizațiilor bazate pe cunoștințe. Ele ne ajută să înțelegem evoluția și mecanismele economiei bazate pe cunoștințe în această fază incipientă.

Având în vedere tendința noii economii, se poate prevedea o schimbare radicală în multe ramuri ale economiei, printre care și Transportul. Apar tot mai multe produse care nu mai necesită a fi transportate în mod tradițional, aici apare un nou tip de transport, transport de date. La fel cum transportul tradițional, transportul de date poate fi divizat după modul de transportare a datelor, prin fir sau cablu electric, optic, prin eter, satelit, radio. Cu toate acestea va fi desigur nevoie de transport tradițional însă el va trebui să sufere anumite schimbări spre optimizare, organizare mult mai eficientă, satisfacerea unor cerințe mult mai înalte, impunerea gasirii unor noi soluții și metode de transportare pentru a micșora considerabil timpul procesului de transportare. Pentru ca schimbarea această radicală a economiei să nu aducă la stagnarea sau scăderea ramurii transportului, noi specialiștii din domeniu trebuie să găsim cât mai repede soluții și concepte de transformare a transportului ca știință și ramură a economiei într-una care să se integreze complet în economia bazată pe cunoștințe.

Bibliografie:

1. O. Nicolescu, I. Verboncu, Managementul calității în economie și organizația bazate pe cunoștințe, București, 2000.